

อิทธิพลของภาษาไทยกรุงเทพฯ กับการใช้คำของผู้พูดภาษาไทยอีสาน จังหวัดชัยภูมิ

อรพัช บวรรักษา*

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีพฤติกรรมทางสังคมหรือมีวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไป ภาษาจึงต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การเปลี่ยนแปลงของภาษาจึงนับเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของมนุษย์นับตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงของภาษาจะไม่มีวันยุติตราบเท่าที่มนุษย์ยังต้องใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร

วิคตอเรีย ฟรอมกิน และโรเบิร์ต โรดแมน (Fromkin & Rodman, 1978, pp.210-213 อ้างถึงใน สุวัฒน์ เลี่ยมประวัตติ, ๒๕๔๒, น.๖๑) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของภาษาแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะคือ

๑. การเปลี่ยนแปลงภายในของภาษา (internal change) หมายถึงการเปลี่ยนแปลงภายในระบบของภาษาโดยมิได้รับอิทธิพลจากภาษาอื่น เป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่ค่อยเป็นค่อยไป สังเกตได้ยาก และมีการเปลี่ยนแปลงทุกระดับของภาษา ทุกองค์ประกอบทางไวยากรณ์ คือทั้งด้านเสียง คำศัพท์ ความหมาย และโครงสร้างของประโยค

๒. การเปลี่ยนแปลงเนื่องจากอิทธิพลภายนอก (external change) หมายถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากกลไกและกระบวนการยืมจากภาษาอื่น เป็นการเปลี่ยนแปลงทุกระดับของภาษาเช่นเดียวกับการเปลี่ยนแปลงภายในของภาษา

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อย่างไรก็ตามการยืมที่ส่งผลให้ภาษาเปลี่ยนแปลงนั้นมิได้เกิดขึ้นเนื่องมาจากการยืมภาษาอื่นเท่านั้น การยืมคำจากภาษาเดียวกันที่อยู่ต่างถิ่นกันก็ส่งผลให้ภาษาเปลี่ยนแปลงไปได้เช่นกัน ดังที่ลีโอนาร์ด บลูมฟิลด์ (Bloomfield 1961, pp.444-495) ได้จำแนกการยืมภาษาออกเป็น ๓ ประเภทคือ

๑. การยืมเนื่องจากวัฒนธรรม (cultural borrowing) หมายถึงการที่คน ๒ กลุ่มที่มีวัฒนธรรมและภาษาต่างถิ่นมีโอกาสติดต่อกัน กลุ่มที่มีความเจริญน้อยกว่าจะรับเอาวัฒนธรรมของกลุ่มที่มีความเจริญมากกว่ามาใช้ ซึ่งรวมทั้งภาษาที่ใช้เรียกสิ่งที่รับมาใช้ด้วย เช่น ไทยรับวัฒนธรรมทางวรรณคดีจากอินเดีย รับวัฒนธรรมด้านอาหารจากจีน

๒. การยืมเนื่องจากความใกล้ชิด (intimate borrowing) หมายถึงการที่คน ๒ กลุ่มที่ใช้ภาษาต่างกันอยู่ร่วมในสังคมเดียวกันมานาน หรือมีอาณาเขตติดต่อกัน ทำให้ต่างฝ่ายต่างยืมภาษาของอีกฝ่ายหนึ่งเข้าไปใช้ในภาษาของตน เช่น ไทยกับเขมรมีการยืมคำของกันและกันไปใช้เป็นจำนวนมาก

๓. การยืมจากภาษากลุ่มเดียวกัน (dialect borrowing) หมายถึงการยืมภาษาจากคนที่พูดภาษาเดียวกัน แต่เป็นคนต่างกลุ่ม เช่น ต่างสภาพภูมิศาสตร์ ต่างสภาพการศึกษา ต่างฐานะทางเศรษฐกิจ ฯลฯ เช่น ปัจจุบันจะพบว่าคนไทยในท้องถิ่นต่างๆ จะรับคำภาษาไทยกรุงเทพฯ* จำนวนมากเข้าไปใช้ปะปนอยู่ในภาษาถิ่นของตน

ตามปกติเมื่อกล่าวถึงการยืมภาษาหรือการยืมคำ มักหมายถึงการยืมคำจากภาษาอื่นมาใช้ นั่นก็คือการยืมเนื่องจากวัฒนธรรม และการยืมเนื่องจากความใกล้ชิด ส่วนการยืมจากภาษากลุ่มเดียวกันเป็นการยืมจากภาษาเดียวกัน ซึ่งการยืมประเภทนี้มีลักษณะที่น่าสนใจ เนื่องจากการยืมที่ส่งผลให้การใช้ภาษาในท้องถิ่นต่างๆ แปรไปในรูปแบบที่หลากหลายแตกต่างกัน

การยืมจากภาษากลุ่มเดียวกันนี้อาจเกิดขึ้นได้จากปัจจัยหลายประการ เช่น สภาพทางจิตวิทยาของผู้พูดภาษา หากผู้พูดภาษาเห็นว่าภาษาใดเป็นที่ยอมรับมากกว่า ทันสมัยมากกว่า ก็จะพยายามเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาของตนให้เหมือนกับกลุ่มที่เป็นที่

*ภาษาไทยกรุงเทพฯ ในที่นี้หมายถึงภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯที่ใช้เป็นภาษามาตรฐานของประเทศไทย

ยอมรับ เช่น กลุ่มวัยรุ่นที่พูดภาษาไทยถิ่นในภาคต่างๆ ของประเทศไทยจะนิยมใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯ มากขึ้น

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการก็เป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ทำให้ผู้ใช้ภาษาไทยถิ่นต้องยืมคำภาษาไทยกรุงเทพฯ ไปใช้ เพราะคำที่ใช้เรียกสิ่งต่างๆ ตามความเจริญทางเทคโนโลยีเป็นคำที่ไม่มีใช้มาก่อนในท้องถิ่นของตน

นอกจากนี้ความแตกต่างของตัวผู้พูดภาษาในท้องถิ่นเองก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภาษาเปลี่ยนแปลงไป เพราะคนในชุมชนเดียวกันก็มีความแตกต่างกันในเรื่อง เพศ การศึกษา อาชีพ อายุ ฯลฯ และความแตกต่างเหล่านี้มักแสดงออกในภาษาที่แต่ละคนใช้นั่นเอง

บทความเรื่องนี้จะกล่าวถึงการใช้คำของผู้พูดภาษาไทยอีสาน จังหวัดชัยภูมิ ที่ได้รับอิทธิพลจากภาษากลุ่มเดียวกันคือภาษาไทยกรุงเทพฯ โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยของผู้เขียนเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำของคนสามระดับอายุในภาษาไทยอีสาน จังหวัดชัยภูมิ" (อรพันธ์ บวรรักษา, ๒๕๔๕)

จากการศึกษาภาษาไทยอีสาน จังหวัดชัยภูมิ ผู้เขียนพบว่าผู้พูดภาษาไทยอีสาน จังหวัดชัยภูมิ ใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯ ประปนกับภาษาท้องถิ่นตามระดับอายุ ดังนี้

ผู้บอกภาษา* ระดับอายุที่ ๑ (อายุ ๕๕ - ๖๕ ปี) ยังคงใช้ศัพท์เดิมหรือศัพท์ท้องถิ่นมากที่สุด แต่มีการใช้ศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ปนอยู่บ้าง

ผู้บอกภาษา ระดับอายุที่ ๒ (อายุ ๓๕ - ๔๕ ปี) ใช้ศัพท์เดิมจำนวนมากเช่นกัน แต่มีจำนวนน้อยกว่าผู้บอกภาษาระดับอายุที่ ๑ และใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯ มากขึ้น

ผู้บอกภาษา ระดับอายุที่ ๓ (อายุ ๑๕ - ๒๕ ปี) ใช้ศัพท์เดมน้อยกว่าผู้บอกภาษาระดับอายุที่ ๑ และระดับอายุที่ ๒ และใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯ มากกว่าผู้บอกภาษาระดับอายุอื่นๆ ดังตารางต่อไปนี้

*ผู้บอกภาษา หมายถึง ผู้พูดภาษาไทยอีสาน ๓ ระดับอายุที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ให้ข้อมูลภาษาตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ (ดูรายละเอียดได้ที่ อรพันธ์ บวรรักษา, ๒๕๔๕, น. ๕ - ๗)

ตารางเปรียบเทียบการใช้คำของคนสามระดับอายุในภาษาไทยอีสาน จังหวัดชัยภูมิ

รูปแบบการใช้คำ ระดับอายุ	ใช้ศัพท์เดิม	ใช้ศัพท์เดิมร่วมกับศัพท์ ภาษาไทยกรุงเทพฯ	ใช้ศัพท์ภาษาไทย กรุงเทพฯ
ระดับอายุที่ ๑ ๕๕ - ๖๕ ปี	๒๒๐	๓๕	๐
ระดับอายุที่ ๒ ๓๕ - ๔๕ ปี	๑๘๑	๖๙	๕
ระดับอายุที่ ๓ ๑๕ - ๒๕ ปี	๑๔๑	๘๙	๒๕

จำนวนคำที่ใช้สอบถามทั้งหมด ๒๕๕ คำ
(ดัดแปลงจาก อรพันธ์ บวรรักษา, ๒๕๔๕, น.๖๕)

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าภาษาไทยกรุงเทพฯ มีอิทธิพลต่อผู้บอกภาษา
ทุกระดับอายุ ผู้บอกภาษาที่อายุมากที่สุด คือกลุ่มระดับอายุที่ ๑ ซึ่งถือเป็นตัวแทน
ของคนรุ่นเก่า ก็ยังใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯ ประปนกับภาษาไทยอีสานถึง ๓๕ คำ คนรุ่น
อายุปานกลาง คือกลุ่มระดับอายุที่ ๒ ใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯ ประปนกับภาษาไทย
อีสาน ๖๙ คำ และใช้คำภาษาไทยกรุงเทพฯ แทนคำภาษาไทยอีสาน ๕ คำ ส่วนคนรุ่น
อายุน้อย คือกลุ่มระดับอายุที่ ๓ ใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯ ประปนกับภาษาไทยอีสาน
๘๙ คำ และใช้คำภาษาไทยกรุงเทพฯ แทนคำภาษาไทยอีสานถึง ๒๕ คำ

ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนรุ่นอายุน้อยกำลังใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯ
แทนที่คำในภาษาไทยอีสานมากขึ้น ซึ่งปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้คาดการณ์ได้ว่า
ในอนาคตคำภาษาไทยอีสานจำนวนหนึ่งอาจหายไปจากชุมชนภาษาแห่งนี้ และหาก
คนรุ่นต่อๆ มายังคงใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯ มากขึ้น ภาษาไทยกรุงเทพฯ ก็จะเข้าไปแทนที่
คำในภาษาไทยอีสานมากขึ้นอีก ในขณะที่เดียวกันคำภาษาไทยอีสานก็จะค่อยๆ หายไป
เพราะมีคำอื่นเข้าไปแทนที่นั่นเอง

ภาษาไทยกรุงเทพฯ: อิทธิพลที่มีต่อภาษาไทยอีสาน จังหวัดชัยภูมิ

อิทธิพลของภาษาไทยกรุงเทพฯที่มีต่อภาษาไทยอีสาน จังหวัดชัยภูมิ มี ๓ ลักษณะ คือ

๑. การใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ แทนคำศัพท์เดิมภาษาไทยอีสาน รูปแบบแรกนี้ก็คือการยืมคำภาษาไทยกรุงเทพฯ ไปใช้แทนคำภาษาไทยอีสานที่เคยใช้กันอยู่แต่เดิม โดยผู้บอกภาษาระดับอายุที่ ๒ และระดับอายุที่ ๓ บางคน เช่น

๑.๑ /kʰoːŋ³/	→*	[kha³jiː⁵]	"ขี้"
๑.๒ /kʰiː⁴ faː⁵/	→	[meːk⁵]	"เมฆ"
๑.๓ /sia¹/	→	[haːj¹]	"หาย"
๑.๔ /ka³ taː⁵/	→	[ta³kaː⁵]	"ตะกร้า"
๑.๕ /saːŋ⁵/	→	[chaːŋ⁵]	"ช้าง"
๑.๖ /ŋua²/	→	[wua²]	"วัว"
๑.๗ /khuaj²/	→	[khwaːj²]	"ควาย"
๑.๘ /kian⁵/	→	[klian⁵]	"เกลือ"
๑.๙ /kuat⁴/	→	[kwaːt⁴]	"กวาด"
๑.๑๐ /liaj³/	→	[liaj³]	"เลีย"
๑.๑๑ /toː³/	→	[tua³]	"ตัว (ลักษณะนามของสัตว์)"
๑.๑๒ /pheːŋ⁴/	→	[phɛːŋ⁴]	"ผึ้ง"

จากตัวอย่างข้างต้น ข้อ ๑.๑ - ๑.๓ เป็นการเปลี่ยนแปลงการใช้คำศัพท์เป็นภาษาไทยกรุงเทพฯ ข้อ ๑.๔ ถึง ๑.๖ เป็นการแปรเสียงพยัญชนะต้น ข้อ ๑.๗ ถึง ๑.๙ เป็นการแปรเสียงพยัญชนะต้นจากที่ไม่เสียงควบกล้ำ เป็นคำที่มีเสียงควบกล้ำ** ส่วนข้อ ๑.๑๐ ถึง ๑.๑๒ เป็นการแปรเสียงสระ การเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่นี้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ปรับให้เหมือนภาษาไทยกรุงเทพฯ ทั้งสิ้น

*เครื่องหมาย → หมายถึง แปรเป็น

**ข้อ ๑.๗ - ๑.๙ มีการแปรเสียงสระด้วย

๒. การสร้างศัพท์ใหม่โดยประสมคำศัพท์เดิมกับศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ เป็นวิธีการสร้างศัพท์ใหม่ที่น่าสนใจ เพราะเป็นการผสมผสานของใหม่เข้ากับของเดิมที่มีอยู่ การสร้างศัพท์ลักษณะนี้เกิดขึ้นกับผู้บอกภาษาทุกระดับอายุ เช่น

/mak⁴ na:m⁵/ → [mak⁴ na:m⁵ taw⁵] “น้ำเต้า”

คำว่า “หมากน้ำเต้า” เป็นศัพท์ใหม่ ซึ่งประสมจาก “หมาก” ศัพท์เดิม และ “น้ำเต้า” ศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ

/mak⁴ phak⁴ saj²/ → [mak⁴ ma⁵ la²?⁵] “มะระ”

คำว่า “หมากมะระ” เป็นศัพท์ใหม่ ซึ่งประสมจาก “หมาก” ศัพท์เดิม และ “มะระ”* ศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ

/mak⁴ ka³ loŋ²/ → [mak⁴ ka³ diŋ³] “กระดิ่งแขวนคอสัตว์”

คำว่า “หมากกระดิ่ง” เป็นศัพท์ใหม่ ซึ่งประสมจาก “หมาก” ศัพท์เดิม และ “กระดิ่ง” ศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ

/mɛ:ŋ² ka³ bia⁵/ → [mɛ:ŋ² phi:¹ sia⁴] “ผีเสื้อ”

คำว่า “แมงผีเสื้อ” เป็นศัพท์ใหม่ ซึ่งประสมจาก “แมง” ศัพท์เดิม และ “ผีเสื้อ” ศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ

/saj¹ bɛ:²/ → [saj¹ dɛ:²] “สะดือ”

คำว่า “ไล่สะดือ” เป็นศัพท์ใหม่ ซึ่งประสมจาก “ไล่” ศัพท์เดิม และ “สะดือ” ศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ

/mɛ:⁵ hɛ:²/ → [mɛ:⁵ lɛ:²] “วันมะรืน”

คำว่า “ม้อลืน” เป็นศัพท์ใหม่ ซึ่งประสมจาก “ม้อ” ศัพท์เดิม และ “ลืน”*** ศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ

/koŋ³ khe:n¹/ → [kam¹ laj² khe:n¹] “กำไลข้อมือ”

คำว่า “กำไลแขน” เป็นศัพท์ใหม่ ซึ่งประสมจาก “กำไล” ศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ และ “แขน” ศัพท์ที่มีใช้ร่วมกันทุกถิ่น

*ตามรูปเขียนภาษาไทยมาตรฐานคำนี้ควรออกเสียงเป็น “มะระ” แต่ภาษาไทยอีสานไม่มีเสียงพยัญชนะ “ร” จึงใช้ “ล” แทน

**ตามรูปเขียนภาษาไทยมาตรฐานคำนี้ควรออกเสียงเป็น “ริน” แต่ภาษาไทยอีสานไม่มีเสียงพยัญชนะ “ร” จึงใช้ “ล” แทน

๓. การแปรเสียงวรรณยุกต์ให้เหมือนเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ*

การแปรของเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดขึ้น มักมีแนวโน้มที่จะออกเสียงคล้ายคลึงกับวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ เช่น

/sa:t³/ → [sa:t⁴] “เสื่อ”

คำว่า “เสื่อ” ผู้บอกลาษาระดับอายุที่ ๓ ใช้เสียงวรรณยุกต์ต่ำ – ตก (วรรณยุกต์เอก) คล้ายการออกเสียงของผู้พูดภาษาไทยกรุงเทพฯ แทนที่จะออกเสียงวรรณยุกต์กลาง – ระดับ ซึ่งเป็นเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นชัยภูมิ

/ka³ map⁵/ → [ka³ map⁴] “ขมับ”

คำว่า “ขมับ” ผู้บอกลาษาระดับอายุที่ ๓ ออกเสียงพยางค์หลังเป็นเสียงวรรณยุกต์ต่ำ – ตก (วรรณยุกต์เอก) คล้ายการออกเสียงของผู้พูดภาษาไทยกรุงเทพฯ แทนที่จะออกเสียงวรรณยุกต์สูง – ขึ้น – ตก ซึ่งเป็นเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นชัยภูมิ

/khi:⁴ khep⁴/ → [khi:⁵ khep⁴] “ตะขาบ”

คำว่า “ตะขาบ” ผู้บอกลาษาระดับอายุที่ ๓ ออกเสียงพยางค์แรก “ขี้” เป็นเสียงวรรณยุกต์สูง – ขึ้น – ตก (วรรณยุกต์โท) คล้ายการออกเสียงของผู้พูดภาษาไทยกรุงเทพฯ แทนที่จะออกเสียงวรรณยุกต์ต่ำ – ตก ซึ่งเป็นเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นชัยภูมิ

/thua³ din²/ → [thua⁴ din²] “ถั่วลิสง”

คำว่า “ถั่วลิสง” ผู้บอกลาษาระดับอายุที่ ๒ และ ๓ ออกเสียงพยางค์แรก “ถั่ว” เป็นเสียงวรรณยุกต์กลาง – ระดับ (วรรณยุกต์สามัญ) แต่ผู้บอกลาษาอายุที่ ๑ บางคนออกเป็นเสียงวรรณยุกต์ต่ำ – ตก (วรรณยุกต์เอก) คล้ายการออกเสียงของผู้พูดภาษาไทยกรุงเทพฯ

/ma⁴ ku:t¹/ → [ma⁴ ku:t⁴] “มะกรูด”

*วรรณยุกต์ภาษาไทยอีสาน จังหวัดชัยภูมิ มี ๕ หน่วยเสียง คือ ๑.๑ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ – ขึ้น (๒๔) ๑.๒ หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง – ขึ้น (๓๔) ๑.๓ หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง – ระดับ (๓๓) ๑.๔ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ – ตก (๒๑) ๑.๕ หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง – ขึ้น – ตก (๔๕๒)

วรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ มี ๕ หน่วยเสียง คือ ๑.๑ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ – ขึ้น (๒๔) ๑.๒ หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง – ระดับ (๓๓) ๑.๓ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ – ตก (๒๑) ๑.๔ หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง – ขึ้น – ตก (๔๕๒) ๑.๕ หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง – ระดับ (๔๔)

คำว่า “มะกรูด” ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ ๓ บางคนออกเสียงพยางค์หลัง “กรูด” เป็นเสียงวรรณยุกต์ต่ำ – ตก (วรรณยุกต์เอก) คล้ายการออกเสียงของผู้พูดภาษาไทยกรุงเทพฯ แทนที่จะออกเสียงวรรณยุกต์ต่ำ – ขึ้น ซึ่งเป็นเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นชัยภูมิ

จากข้อมูลดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงของภาษาเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติของภาษาที่มักแปรไปตามปัจจัยต่างๆ ในสังคม กรณีนี้ภาษาไทยกรุงเทพฯ หรือภาษาไทยมาตรฐานส่งผลให้กระบวนการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากภาษาไทยกรุงเทพฯ ได้รับการยกย่องให้เป็นภาษาประจำชาติ รวมทั้งยังเป็นภาษาเมืองหลวง (capital language) อีกด้วย

ตามทฤษฎีทางภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics) ภาษามาตรฐานคือภาษาที่ได้รับการยอมรับในสังคมว่าถูกต้องและถือเป็นตัวแทนของภาษาย่อยต่างๆ ในสังคมนั้นๆ ภาษามาตรฐานจึงมักกลายเป็นสมบัติของชาติ ใช้สื่อสารกันระหว่างเขตต่างๆ ในสังคม ใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารในวงราชการ สถาบันสำคัญในสังคม ในโรงเรียน และในสถานการณ์ที่เป็นทางการ การใช้ภาษามาตรฐานจะทำให้ผู้ใช้มีศักดิ์ศรี (prestige) และบางครั้งทำให้กลายเป็นผู้มีอภิสิทธิ์เหนือผู้ใช้ภาษาย่อยอื่นๆ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ๕๔๒, น.๗)

ในกรณีของภาษาไทยอีสาน จังหวัดชัยภูมิก็เช่นกัน ผู้เขียนพบว่าภาษาไทยกรุงเทพฯ มีอิทธิพลต่อภาษาไทยอีสาน จังหวัดชัยภูมิใน ๒ ลักษณะคือ ลักษณะแรก ผู้พูดภาษาไทยอีสาน จังหวัดชัยภูมิปรับภาษาไทยกรุงเทพฯ ให้เข้ากับภาษาถิ่นของตน ดังเช่นที่ปรากฏในหัวข้อการใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ แทนคำศัพท์ในภาษาถิ่นอีสาน แต่ยังคงใช้วรรณยุกต์แบบท้องถิ่น และการใช้คำศัพท์เดิมของท้องถิ่น แต่ปรับเสียงวรรณยุกต์ของคำศัพท์ให้เหมือนหรือคล้ายเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ลักษณะที่สองคือ การผสมผสานภาษาไทยท้องถิ่นเข้ากับภาษาไทยกรุงเทพฯ ดังปรากฏในหัวข้อการสร้างศัพท์ใหม่โดยการประสมคำศัพท์เดิมกับคำศัพท์ใหม่ในภาษาไทยกรุงเทพฯ

การแปรของภาษาลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าภาษาไทยอีสาน จังหวัดชัยภูมิ กำลังอยู่ในช่วงระยะเวลาของการปรับตัวให้เหมือนหรือคล้ายภาษาไทยกรุงเทพฯ และเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ค่อยเป็นค่อยไป การเปลี่ยนแปลงรูปภาษาที่กำลังคืบหน้าไปเรื่อยๆ ซึ่งสังเกตได้จากการแปรของเสียงในผู้พูดรุ่นสูงอายุ รุ่นกลาง และรุ่นอายุน้อย

นี่ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ (change in progress) การแปรของภาษาของคนต่างวัยกันจึงสามารถใช้เป็นเครื่องชี้บ่งความเปลี่ยนแปลงของภาษาได้นั้นหมายความว่าเมื่อคนรุ่นอายุน้อยขึ้นมาแทนที่คนรุ่นอายุมาก ภาษาของคนรุ่นอายุมากก็จะถูกเลิกใช้ไปด้วย เหลือแต่ภาษาของคนรุ่นอายุน้อย ดังที่วิลเลียม เอ. ลาบอฟ (Labov, 1972 อ้างถึงใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ๒๕๔๑, น.๓๙) กล่าวว่า เราสามารถมองเห็นความเปลี่ยนแปลงของภาษาได้จากการแปรของภาษาในคนที่ต่างรุ่นอายุกัน ภาษาของผู้พูดที่อายุมากที่สุดสามารถเปรียบได้กับภาษาของอดีต ภาษาของผู้พูดรุ่นกลางๆ ถือได้ว่าเป็นภาษาปัจจุบัน และภาษาของคนรุ่นอายุน้อยถือได้ว่าเป็นภาษาของอนาคต

ดังนั้นการแปรของภาษาที่เกิดขึ้นกับคนทั้งสามระดับอายุในภาษาไทยอีสาน จังหวัดชัยภูมิ จึงสะท้อนให้เห็นอิทธิพลของภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งถือเป็นภาษาที่มีเกียรติและศักดิ์ศรีที่นับวันจะยิ่งเข้ามามีบทบาทต่อการให้ภาษาของคนท้องถิ่นมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มผู้ออกภาษาที่มีอายุน้อยที่สุด ที่ใช้ภาษาไทยแบบกรุงเทพฯ มากกว่าผู้ออกภาษากลุ่มอื่นๆ เพราะในสังคมไทยคนรุ่นอายุน้อยมักใช้ภาษาในรูปแบบที่ใหม่และแตกต่างจากคนรุ่นอายุมาก

อายุจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่แบ่งคนในสังคมออกเป็นหลายกลุ่ม และแต่ละกลุ่มก็จะมีหน้าที่และบทบาทต่างกัน คนต่างวัยกันจึงมีพฤติกรรมต่างกันรวมทั้งพฤติกรรมการใช้ภาษาด้วย (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ๒๕๔๑, น.๔๐) สำหรับกรณีของภาษาไทยอีสาน จังหวัดชัยภูมิ ปัจจัยทางสังคมเรื่องอายุและปัจจัยจากอิทธิพลภาษาไทยกรุงเทพฯ ได้ส่งผลให้ภาษาไทยอีสาน จังหวัดชัยภูมิ เข้าสู่ระยะเวลาของการปรับเปลี่ยนภาษาให้ทันสมัย โดยผู้พูดภาษาไทยอีสาน จังหวัดชัยภูมิ สามารถใช้ภาษาท้องถิ่นของตนได้อย่างผสมกลมกลืนกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

จะเห็นว่านโยบายภาษาของชาติที่ต้องการให้ภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษากลางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันทั่วประเทศ ไม่เพียงแต่ส่งผลให้คนไทยส่วนใหญ่สื่อสารกันด้วยภาษามาตรฐานเท่านั้น แต่ยังเป็นเหตุให้ภาษาไทยมาตรฐานแทรกซึมเข้าสู่การใช้ภาษาไทยถิ่นอีกด้วย ดังนั้นผู้ที่มิหน้าที่กำหนดนโยบายด้านภาษาและวัฒนธรรมของชาติจึงควรพิจารณาให้ต้องเห็นว่า การพัฒนาสังคมที่มีความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม เช่นสังคมไทยนี้ควรเป็นไปในทิศทางใด และควรพัฒนาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในแต่ละท้องถิ่นแต่ละภูมิภาคในระดับใดจึงจะเหมาะสมที่สุด

บรรณานุกรม

- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. ๒๕๓๑. เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย ๓. พิมพ์ครั้งที่ ๓. สาขา
 วิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. ๒๕๔๒. "คำยืมในภาษาไทยยวนภาคกลาง." วารสารภาษาและวัฒนธรรม.
 ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๔๒), หน้า ๖๑-๗๒.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ๒๕๔๑. ภาษาศาสตร์สังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ๒๕๔๒. ภาษาในสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพันธ์ บวรรักษา. ๒๕๔๕. รายงานผลงานวิจัยเสริมหลักสูตรเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำของ
 คนตามระดับอายุในภาษาไทยอีสาน จังหวัดชัยภูมิ. โครงการวิจัยเสริมหลักสูตร มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์.

Bloomfield, Leonard. 1961. *Language*. USA: Holt, Rinehart and Winston.